Bijlage – signaal over maaltijdbezorgers d.d. 10 februari 2020

Directie Analyse Programmering en Strategie

Datum
10 februari 2020

Onze referentie
2020-0000013689

Maaltijdbezorgers zijn steeds jonger. Is dit wenselijk? Gezien de gevaren voor de bezorger (werken onder tijdsdruk, onveilig verkeer, geldhandelingen) is het de vraag of het voor kinderen onder de 16 jaar niet verboden moet worden om maaltijden te bezorgen.

Beschrijving van signaal

De Inspectie SZW ziet een aantal ontwikkelingen in de maaltijdbezorging dat negatief is. We zien een verschuiving in leeftijd: maaltijdbezorgers zijn steeds jonger. Ook neemt het aantal maaltijdbezorgers toe. En uit onderzoek van nieuwszender RTL blijkt dat bij maaltijdbezorging het aantal verkeersongelukken toeneemt.

Begin januari 2019 overleed een 15-jarige maaltijdbezorger in Utrecht door een verkeersongeluk. Het ongeluk gebeurde omstreeks 20.45 uur, een tijdstip waarop de 15-jarige bezorger niet meer mocht werken. Zowel het bedrijf als de bedrijfsleider zijn hiervoor strafrechtelijk vervolgd.

Op zaterdag 11 januari jl. vond een ernstig verkeersongeval plaats in Tilburg, waarbij een 14-jarige maaltijdbezorger was betrokken. Ook hier vond het ongeluk plaats op een tijdstip waarop de 14-jarige niet meer mocht werken (20.49 uur).

Ook uit het eerder aangehaalde onderzoek van RTL bleek dat er veelvuldig verkeersongelukken zijn met maaltijdbezorgers die op het tijdstip van ongeluk niet meer mochten werken. Het gaat dan om bezorgers die jonger zijn dan 16 jaar.

Kinderen onder de 16 jaar mogen alleen niet-industriële arbeid van lichte aard uitvoeren. In zijn algemeenheid kan niet gezegd worden dat het bezorgen van maaltijden door deze groep per definitie verboden is. Hier is nog geen jurisprudentie over. Weliswaar kan er bij maaltijdbezorging sprake zijn van het werken onder tijdsdruk (stress) en onveiligheid en biedt de regelgeving daarmee ruimte voor nuance, maar het normerende aspect van de leeftijdsgrens is daarmee ook minder scherp en niet ondubbelzinnig. Daarmee ligt de bewijslast bij de Inspectie SZW en niet bij de werkgever.

De vraag is of het maatschappelijk wenselijk is de bepaling minder genuanceerd en de leeftijdsgrens sterker normerend te maken.

Onderzoeksbevindingen

Naar aanleiding van de gebeurtenissen begin vorig jaar is de controle op de maaltijdbezorgers door de Inspectie SZW geïntensiveerd. De bezorgers werken via een platformbedrijf of zijn in dienst van een horecabedrijf. Het onderzoek van de Inspectie SZW is gericht op de laatste sector, waar het horecabedrijf dus als werkgever geldt en daarmee aan de Arbeidstijdenwet en -regels moet voldoen.

De Inspectie SZW heeft bij 178 horecabedrijven die eigen bezorgers in dienst hebben een controle gedaan. De geïnspecteerde bedrijven zijn verspreid over het hele land. In 107 gevallen is de inspectie inmiddels afgerond en bij 76 bedrijven zijn één of meer overtredingen geconstateerd. In de meeste gevallen betrof dat het overtreden van de Arbeidstijdenwet. De maaltijdbezorgers werkten of te lang

of op uren dat zij niet mochten werken. De verwachting is dat eenzelfde tendens te zien is bij de andere 71 bedrijven. Binnen enige maanden zullen ook deze inspecties worden afgerond.

Arbeidstijdenwet
In 24 gevallen heeft de Inspectie SZW overtredingen geconstateerd voor het te lang werken of werken op niet toegestane uren. In acht van deze 24 gevallen betrof het een overtreding van het verbod op kinderarbeid. Bij vijf van deze gevallen werd direct het bezorgwerk stilgelegd omdat de jonge maaltijdbezorger nog bij het bedrijf was om te werken terwijl dit volgens de wet niet meer mocht.

De Inspectie SZW heeft de mogelijkheid om in minder ernstige gevallen een waarschuwing te geven. Dat is in 26 gevallen gebeurd. Constateert de Inspectie bij een herinspectie eenzelfde overtreding dan volgt op de waarschuwing onvermijdelijk alsnog een boeterapport.

Wet arbeid vreemdelingen
Er zijn 17 overtredingen geconstateerd als het gaat om de Wav. Verschillende bedrijven lieten medewerkers bezorgen terwijl zij niet aantoonbaar mochten werken in Nederland. In beginsel moeten werkgevers voor mensen van buiten de EU een tewerkstellingsvergunning aanvragen wanneer zij in Nederland gaan werken. Dit hadden zij in deze gevallen niet gedaan en dan werkt de persoon feitelijk illegaal.

Wet minimumloon
Er zijn 13 overtredingen geconstateerd voor het overtreden van de Wet minimumloon. Uit onderzoek bleek dat de bezorgers te weinig verdienden of dat het bedrijf niet de juiste informatie kon verschaffen over het loon dat de bezorgers kregen.

Conclusies
Meer dan de helft van de gecontroleerde bedrijven begaan overtredingen; een fors percentage.

Bedrijven reageerden boos en verontwaardigd als de Inspectie SZW constateert dat de jongeren onder de 16 (op bepaalde tijden) niet mogen bezorgen. Het ontbreekt bij deze bedrijven vaak aan kennis over wat wettelijk is toegestaan. Dit geldt zowel voor grote ketens met eigen bezorgers als voor de kleinere eetgelegenheden met eigen bezorgers. Daarnaast zijn zij ook boos omdat zij wel, maar de concurrent mogelijk niet gecontroleerd wordt. Het gelijke speelveld vinden zij daarmee in het geding.

Daarnaast wordt er uitdrukkelijk geworven onder jongeren onder de 16 jaar. Het is voor bedrijven één van de mogelijkheden om de bezorgkosten te reduceren. Niet ongebruikelijk in deze sector is dat als een bezorger ouder wordt, van diegene afscheid wordt genomen, mede door de loonkosten.

Het aantal maaltijdbezorgers zal de komende tijd alleen maar toenemen, zo is de verwachting. Niet alleen bij platformbedrijven, die overigens geen onderdeel uitmaakten van de controle, maar zeker ook bij de (kleinere) restaurants met eigen bezorgers. Goedkope arbeidskrachten zullen daarbij onderdeel zijn van het verdienmodel van horecabedrijven. Een herkenbaar mechanisme dat de Inspectie SZW ook in de recente 'Staat van eerlijk werk' heeft belicht.

Overwegingen

Duidelijk is dat het aantal horecabedrijven dat werkt met (eigen) bezorgers sterk toeneemt. Horeca is ook een sector waar de winstmarges gering zijn en lage(re) loonkosten één van de weinige mogelijkheden is om winst te blijven maken. Het is dus voor bedrijven aantrekkelijk om jonge bezorgers in dienst te nemen.

Duidelijk is dat jongeren het bezorgen van maaltijden als een mooie klus zien om redelijk makkelijk geld te verdienen. Redelijk vrij in de werktijden, het ter beschikking krijgen van een e-bike voor het bezorgen en redelijk betaald krijgen (neem daarbij dat zij de fooi mogen houden).

Op grond van de bepalingen in de Nadere regeling kinderarbeid zijn de werkzaamheden als maaltijdbezorger onder de 16 jaar en de daarmee gemoeide stapeling (de tijdstippen waarop gewerkt wordt, tijdsdruk, verkeer, omgang met geld etc) geen 'niet-industriële arbeid van lichte aard' en alsdan niet toegestaan. Dit is echter niet rechterlijk getoetst; er bestaat dus geen jurisprudentie over. Een (juridische) discussie over wat 'niet-industriële arbeid van lichte aard' precies wel en niet is, zal zeker gaan plaatsvinden. De vraag is echter of deze (juridische) discussie afgewacht moet worden of dat er, gezien het maatschappelijke belang, sneller meer helderheid wenselijk is.

Weliswaar mogen jongeren onder de 16 jaar geen geldhandelingen verrichten maar in de praktijk is het zeer moeilijk om vast te stellen of dit plaatsvindt. Hoewel veel betalingen tegenwoordig digitaal gaan, komt het toch voor dat deze jongeren geldhandelingen verrichten.

Ook is het voor het toezicht en de controles door inspecteurs wenselijk dat de norm maximale juridische duidelijkheid geeft, zodat discussie met bedrijven over wat nu wel en wat nu niet mag niet afleidt van waar het om gaat: de veiligheid van de jongere. Nu moeten controles gedaan worden, boeterapporten opgemaakt worden, beschikkingen opgesteld worden en mogelijk juridische procedures gevolgd worden. Als duidelijk is dat het wettelijk niet mag, is het niet alleen voor de werkgever duidelijk, maar ook voor de jonge bezorger en de ouders die toestemming geven aan hun kinderen om dit werk te doen.

Advies

Gezien het aantal overtredingen, het aantal ongelukken met maaltijdbezorgers onder de 16 jaar, de verwachte toename van het aantal jonge maaltijdbezorgers en het maatschappelijke belang van een ondubbelzinnige norm, adviseert de Inspectie SZW om maaltijdbezorging door jongeren onder de 16 jaar expliciet te verbieden. Dit kan bereikt worden door te bepalen dat dit niet valt onder de term 'niet- industriële arbeid van lichte aard'.